

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs IX. Vtrum Sacra Scriptura vti debeat metaphoris. artic. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Argumentum ab auctoritate quas vires in Theologia habeat.

ti Ecclesiae, ne consensu unanimi erraret reuelatum.

Notauit hoc loco D. Thomas, & si alias argumentum ab auctoritate infirmum sit, in Theologia tamen, quae auctoritati diuinae nititur, atque ex reuelatis à Deo procedit, efficacissimum duci argumentum ex testimonio alicuius, cui constat Deum speciali opae ac prouidentia adfuisse, ne erraret. Sunt etiam valde probabilia testimonia Patrum, non solum quod singulari ingenio, ac iudicio praesiterint, & diu, maximaque cum vigilantia in examinandis & inquirendis veritatibus versati sint, sed etiam quod ob vitae sanctimoniam, atque in Ecclesiae utilitatem, credantur ea in parte diuinitus adiuti, atque illustrati.

A immediate significant. In spirituali autem sensu significat, Christum portaturum fuisse crucem super humeros suos ad locum, ubi pro nobis in ea erat immolandum, quod res illa gesta ulterius significabat.

Hanc conclusionem ita deducit Diuus Thomas. Praecipuus autor Scripturae sacrae est Deus, homo verò non nisi instrumentum Dei, quo Deus vtitur in suis oraculis enunciandis, iuxta illud Psalmi quadragiesimi quarti, *Lingua mea calamus scribae*: in potestate autem Dei est accommodare, non solum voces & scripta ad aliquid significandum, quod & homines solent facere, sed etiam res gestas in sacris literis ad aliquid aliud ulterius significandum, quod hominibus in disciplinis humanis denegatum est. Huius rei rationem reddit Diuus Thomas quodlibeto septimo, articulo decimo sexto. Quoniam cursus rerum subest diuinae prouidentiae, & non humanae: vnde solus ipse potest sua prouidentia disponere & accommodare res, vt secundum cursum, quem ex ipsius prouidentia sunt habiturae, non solum assimilentur aliis rebus futuris, sed etiam ex instituto & praedestinatione ipsius eas res, quarum similitudinem gerunt, significant: quorum vtrumque ad sensum spiritualem, significationemque, de qua nunc loquimur, necessarium est. Quò fit, vt sola Scriptura sacra inter omnes disciplinas hoc privilegio gaudeat, vt res significatae per voces aliquid aliud vt plurimum, ulterius significant.

Sensus ergo, qui proxime colligitur ex significatione vocum, pertinet ad literalem, seu historicum: is verò, qui ulterius ex praedicta significatione rerum erit, ad spiritualem, seu mysticum spectat: quare ita subordinati sunt inter se, vt sensus spiritualis in literali suum habeat fundamentum, eumque supponat: non ergo pluralitas ista sensuum ex aequiuocatione, aut amphibologia orationis proficitur.

Secunda conclusio est. Triplex est sensus spiritualis, allegoricus videlicet, moralis, seu tropologicus, & anagogicus. Conclusio haec ita colligitur. Nam res significata per Scripturam, vel est figura rei pertinentis ad statum Ecclesiae triumphantis, vel ad statum Ecclesiae militantis: deinde, si ad statum Ecclesiae militantis, vel conducit ad mores, vel ad fidem. Si ad mores non pertineat, tunc Scriptura habet sensum allegoricum: si verò pertineat ad mores, habet sensum morale seu tropologicum: si autem ad statum Ecclesiae triumphantis, aut ad statum damnatorum attineat, erit sensus anagogicus: quo, iuxta nominis interpretationem, per intelligentiam ad superiora & sublimiora transitus: licet enim sensus spectans ad statum damnatorum anagogicus sit, nomen tamen imponitur ratione praestantioris partis. Quatuor itaque sunt sensus Scripturae sacrae, literalis, allegoricus, moralis, & anagogicus, qui hisce carminibus continentur traditis à Lyrano in Prologo primo & tercio Bibliorum. *Littera gesta docet, quid credas, Allegoria: Moralis, quid agas: quid speres, Anagogia.*

Exemplum verò omnium adhibet in hac vna voce, Hierusalem, quae in sensu literali praecipuam urbem Palaestinae: in allegorico, Ecclesiam sub lege noua constitutam: in morali animam Christianam: in anagogico verò, Ecclesiam Triumphantem significat: quas omnes huiusce nominis significationes desumpsit ex Diuo Hieronymo super Ezechieleni capite decimo sexto in principio.

Sensus literalis, seu historicus scripturae quid, spiritualis item, seu mysticus quid.

Secunda conclusio.

Sensus scripturae spiritualis triplex, Allegoricus, moralis seu tropologicus, & anagogicus.

Sensus scripturae quadruplex.

ARTICVLVS IX.

Virum sacra Scriptura vii debeat metaphoris.

Conclusio D. Thomae.

CONCLUSIO D. Thomae affirmatiue constatque aperte ex sacris literis, quae sapissimè metaphoris vtuntur. Rationes huius rei inter alios, reddunt egregias Dionysius de caelesti Hierarchia cap. primo & secundo, & Damascenus l. lib. fidei orthodoxae capite 14. & 15. Quos si placet, videre poteris. Quia verò de sensu literalis metaphoricus fusior erit sermo articulo sequenti, non erit opus plura hoc loco aduicere.

ARTICVLVS X.

Virum sacra Scriptura sub vna litera habeat plures sensus.

DISPUTATIO I.

Sensus scripturae quid.

MOX CABVLVM, sensus, praeter alias significationes, translatum est ad significandam mentis intelligentiam. Vnde de Sapientia 9. *Optauit & datus est mihi sensus*, id est, intelligentia, i. ad Corinthios capite 2. *Nos autem sensum Christi habemus*, id est, intelligentiam ac mentem. Et Quintilianus libro octauo, capite quinto, *Iam consuetudo obstruit, vt mentis concepta, sensus vocaremus*. Quia ergo, vt Aristoteles 1. de interpretatione cap. 1. est autor, *voces & scripta significando res prout mente concepta sunt, mentis intelligentiam exprimunt ac significant*, inde profectum est, vt cum alias saepe in frequenti loquentium vsu, tum hoc loco, Scripturae sensus non aliud sit, quam significatum Scripturae proximum vel remotum, quod scribentis mente apprehensum, per Scripturam exprimere ac significare aliis intendit: vel certè, quod Spiritus Sanctus ipse praecipuus Scripturae autor, significare intendit.

Prima conclusio D. Thomae. Scriptura sacra sub eisdem verbis plures habet sensus, literalem & spirituales, & cur id sit illi proprium.

Hoc ita constituto, tres sunt conclusiones huius articuli. Prima est. Scriptura sacra sub eisdem verbis multos habet sensus, literalem scilicet, quem voces immediate significant, & spirituales, seu mysticum, quem res significatae ulterius significant. Exempli gratia, sensus literalis historiae illius, quae enarrat, Isaac gestasse ligna humeris suis ad locum sacrificij, est res ipsa enarrata, quam quidem voces

Texta